

Nationell samordning av dricksvattenfrågor

Identifierade behov av åtgärder och insatser samt resultat och effekter av arbete under 2024

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2025.

Livsmedelsverket. Nationell samordning av dricksvattenfrågor – Identifierade behov av åtgärder och insatser samt resultat och effekter av arbete under 2024. Livsmedelsverket Uppsala.

Omslag: Livsmedelsverket

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
BAKGRUND – VARFÖR BEHÖVS SAMORDNING I DRICKSVATTENFRÅGOR?	5
NATIONELLA SAMORDNINGSGRUPPENS MÅL – VAD VILL VI UPPNÅ?	5
IDENTIFIERADE BEHOV – VAD KRÄVS FÖR EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR, TRYGG OCH SÄKER FÖRSÖRJNING?	6
ETT SYSTEM FÖR INSAMLING AV RÅVATTEN- OCH DRICKSVATTENDATA	6
NATIONELLT REGISTER ÖVER VATTENUTTAG	9
FORTSATT FOKUS PÅ PFAS OCH ANDRA MILJÖFARLIGA ÄMNEN	10
TYDLIGARE VA-BEREDSKAPSSTRUKTUR BEHÖVS	12
ÅTERINFÖR ANSLAG TILL LÄNSSTYRELSER OCH FINANSIERING TILL KOMMUNER FÖR SKYDDET AV DRICKSVATTENFÖRSÖRJNINGEN	14
EFFEKTIVARE VATTENANVÄNDNING OCH ÅTERVINNING AV AVLOPPSVATTEN	16
AKTUELLA FRÅGOR SOM KRÄVER SAMORDNING – VILKA UTMANINGAR STÅR VI INFÖR?	18
KOMMANDE REGLER – NYA KRAV OCH FÖRÄNDRINGAR	18
<i>NI2- och CER-direktivet</i>	18
<i>Strategi för vattenresiliens</i>	18
<i>Natointrädet</i>	18
<i>Dricksvattendirektivets fortsatta implementering</i>	20
BEREDSKAP OCH CIVILT FÖRSVAR – SÄKER VATTENFÖRSÖRJNING I FRED OCH KRIS	20
<i>Försörjningsberedskap för kemikalier och reservdelar</i>	21
<i>Säkrad vattenförsörjning och klimatanpassning</i>	21
<i>Vattenförekomster och dricksvattenanläggningar som riksintressen</i>	22
RESULTAT OCH EFFEKTER – VAD HAR SAMORDNINGEN LETT TILL?	22
<i>Samordning och insatser vid risk för torka</i>	23
<i>Utveckling av arbetet med vattenbalanser och grundvattenmagasins robusthet</i>	23
UTVECKLING AV SAMORDNINGEN – VAD STÅR DEN INFÖR?	25

Sammanfattning

Samordning i dricksvattenfrågor är avgörande för att Sverige ska ha en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning. Den nationella samordningsgruppen har identifierat flera behov för att uppnå det målet och vill därför föreslå följande åtgärder:

- Livsmedelsverket och SGU ges i uppdrag att utveckla och förvalta ett nationellt system för insamling och lagring av råvatten- och dricksvattendata
- Ett antal myndigheter ges i uppdrag att utreda möjligheterna till ett nationellt vattenuttagsregister
- Flera myndigheter ges finansiering för samordning, förebyggande insatser, vägledning, hantering och övervakning av PFAS och andra persistenta miljögifter
- Sverige bör arbeta för ett brett förbud mot användningen av PFAS
- Subventionering av enskilda brunnsägares PFAS-undersökningar som ett verktyg för övervakning av PFAS
- De förslag som presenterats i va-beredskapsutredningen genomförs, särskilt förslagen gällande föreskriftsrätt och vägledningsansvar gentemot kommuner och länsstyrelser för beredskapsåtgärder samt att myndigheter ges gemensamt uppdrag att vägleda kommuner i arbetet att ta fram vattentjänstplaner
- Anslaget till länsstyrelserna för arbete med skydd av dricksvattenförsörjning återinförs och att myndigheterna resursförstärks för att kunna utföra tillsyn av vattenuttag liksom att det fleråriga dricksvattenstödet till kommuner och dricksvattenproducenter återinförs
- Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att ta fram kriterier för vatten som används för personlig hygien och hushållsändamål

Aktuella utmaningar för dricksvattenförsörjningen inkluderar bland annat nya regelverk kopplade till Nato och dricksvattendirektivet, beredskap för kris och ytterst krig, klimatförändringar och försörjning av kemikalier. Behovet av samordning i dricksvattenrelaterade frågor är stort och den nationella samordningsgruppen för dricksvattenfrågor har en viktig roll i arbetet.

Bakgrund – Varför behövs samordning i dricksvattenfrågor?

Sveriges dricksvattenförsörjning berörs av många olika lagstiftningsområden och därmed flera myndigheter och aktörer. Många dricksvattenrelaterade frågor gagnas därför av samordning. Livsmedelsverket har sedan 2009 haft i uppdrag att samordna frågor om dricksvatten, särskilt kopplade till klimatanpassning samt kris- och beredskapsplanering. Sedan 2020 ansvarar myndigheten även för att leda en samordningsgrupp¹ med uppdrag att främja en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning.

Livsmedelsverket ska senast den 30 november varje år rapportera resultat och effekter av gruppens arbete under föregående år till Regeringskansliet, inklusive identifierade behov av åtgärder och insatser².

Den nationella dricksvattensamordningen sker genom den nationella samordningsgruppen för dricksvatten, bestående av generaldirektörer eller deras utsedda representanter. Under gruppen verkar tre arbetsgrupper och ett kansli. Samordningsgruppen har beslutat om arbetsplaner, prioriterade områden och resursfördelning för arbetsgruppernas arbete. Dessutom bjuds aktörer från relevanta statliga utredningar, expertråd och myndigheter regelbundet in för att stärka samverkan och ge ett helhetsperspektiv.

Nationella samordningsgruppens mål – Vad vill vi uppnå?

Samordningsgruppen arbetar utifrån visionen att Sverige har en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning. För att styra arbetet har följande mål satts upp:

- Lokal och regional nivå ges stöd i dricksvattenrelaterade frågor
- Arbetet med att definiera åtgärdsbehov för en säker dricksvattenförsörjning sker samordnat
- Åtgärder och insatser för en tryggad dricksvattenförsörjning sker samordnat

---

¹ I den nationella dricksvattensamordningen ingår Havs- och vattenmyndigheten, Boverket, Folkhälsomyndigheten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Kemikalieinspektionen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Trafikverket, länsstyrelserna genom en representant, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Svenskt Vatten, vattenmyndigheterna genom en representant samt kommunerna genom två representanter.

² Livsmedelsförordningen (2006:813), 29 a-b §§

Identifierade behov

– Vad krävs för en långsiktigt hållbar, trygg och säker försörjning?

En förutsättning för en hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning är en långsiktig tillgång till yt- och grundvatten (råvatten) av god kvalitet och kvantitet. Det finns tre områden inom vilka åtgärder behövs; beredskap, kunskap om vattenförekomster, uttag med mera samt föroreningar. I arbetet med att identifiera åtgärdsbehoven har föregående års förslag, samt det arbete som genomförts inom dessa områden analyserats. Samordningsgruppen vill särskilt lyfta sex identifierade åtgärdsbehov som anses nödvändiga för att nå dessa mål. Behoven presenteras här efter i prioritetsordning.

Ett system för insamling av råvatten- och dricksvattendata

Tillgång på information om råvattendata och dricksvattendata är väsentlig för att följa upp miljösituationen i Sverige, uppfylla krav i flera EU-direktiv samt trygga dricksvattenproduktionen och beredskapsplanering. Livsmedelsverket och SGU har haft regeringsuppdrag att utreda förutsättningarna för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata³.

I arbetet med regeringsuppdraget framkom att flera myndigheter ser ett stort behov av tillgång till samlad information från dricksvattenleverantörerna. I redovisningen av regeringsuppdraget föreslogs därför att ett nationellt förvaltningssystem för insamling och lagring av data rörande råvatten, dricksvatten samt information om vattenförsörjningskedjan skulle tas fram.

Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för rapporteringarna av vattendirektivet, där råvattendata behövs som underlag. Utan en samlad tillgång till råvattendata kommer det bli svårt att uppfylla de krav som finns i vattendirektivet⁴ - särskilt för grundvatten eftersom ca 80 % av underlaget kommer från råvattenanalyserna. Även kraven enligt

---

³ LI2023/02884

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

dricksvattendirektivet⁵ kommer vara svåra att uppfylla eftersom även dessa förutsätter uppgifter om uttag och övervakning.

Därutöver skulle ett samordnat nationellt system förenkla för dricksvattenproducenter och kommuner i deras rapportering av dricksvattenfrågor och dricksvattenplanering. Ur ett beredskapsperspektiv är det mycket viktigt att ha tillgång till samlad information om vattentäkter, vattenskydd, tillståndsgivna vattentäkter samt kopplingar till vattenverk osv.

Vattenmyndigheterna arbetar med genomförandet av dricksvattendirektivets krav om riskbedömningar av tillrinningsområden. Ett system med råvattendata samt information om Sveriges vattentäkter bedöms vara viktigt för att det arbetet ska kunna genomföras på bästa sätt.

Samordningsgruppen föreslår att

- Livsmedelsverket och SGU ges i uppdrag, och får finansiering för, att utveckla och förvalta det nationella systemet för insamling och lagring av data rörande råvatten, dricksvatten samt information om vattenförsörjningskedjan.

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

Ett nationellt system för insamling och hantering av råvatten- och dricksvattendata stärker Sveriges förmåga att planera, övervaka och säkra vattenförsörjningen. Genom samlad och kvalitetssäkrad information kan myndigheter och producenter uppfylla krav i EU-direktiv, särskilt gällande grundvatten och uttagsövervakning. Ett sådant system skulle kunna förenkla rapportering för olika aktörer och stärka Sveriges förmåga att rapportera enligt krav i EU-lagstiftning. Bedömning och hantering av hälsorisker skulle kunna förbättras – både i normalläge och i kris och höjd beredskap.

För att dricksvattendirektivet ska genomföras effektivt krävs att råvattendata och information om vattentäkter samlas nationellt i en gemensam databas. Informationen behövs för riskbedömning och riskhantering avseende tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten. Ju mer information som samlas in desto bättre blir vattenmyndigheternas riskbedömningar och den nytta som dricksvattenproducenterna kan ha av arbetet.

Systemet skulle underlätta arbetet för kommuner och vattenproducenter och bidra till effektivare planering till vardag och inför fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Sammantaget skapas bättre förutsättningar för en hållbar och resilient vattenförsörjning i hela landet.

---

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten.

Nationellt register över vattenuttag

Kunskapen om vilka, och hur stora, vattenuttag som görs i Sverige är bristfällig. Tillsynsregistret Älvan innehåller viss information, men alla ärenden registreras inte vilket gör att informationen om pågående vattenuttag är ofullständig. Det försvårar bedömningen av hur mycket vatten som finns tillgängligt och hur mycket vatten som tas ut för olika ändamål. Sådan kunskap är avgörande vid tillståndsprocesser för att få väl avvägda tillstånd till hållbara och rättvisa vattenuttag och för att möjliggöra nya verksamheter i områden med hög vattenanvändning. Det är särskilt viktigt utifrån rådande klimatförändringar, men även utifrån beredskapsperspektiv. Frågan har uppmärksammats i flera utredningar och regeringsuppdrag⁶.

EU har ett pågående överträdelseärende⁷ mot Sverige angående otillräcklig kunskap om vattenuttag. Ärendet gäller brister avseende inrapportering av uttagsuppgifter och aktiv tillsyn av vattenuttag. Detta berörs delvis i ett av den nationella samordningsgruppens andra förslag, se *Återinför anslag till länsstyrelser och kommuner för skyddet av dricksvattenförsörjningen*.

Det finns ett stort behov av samlade register över vattenuttagen, oavsett om de prövats av domstol, anmälts, eller bedömts omfattas av undantag men varit föremål för tillsyn, så att det finns kännedom om dem. Sådana register behöver kunna hämta uppgifter från Älvan.

Samordningsgruppen föreslår att

- Länsstyrelserna och vattenmyndigheterna, Havs- och vattenmyndigheten, SMHI och SGU ges i uppdrag, och får finansiering för, att utreda möjligheterna till att utveckla ett nationellt register över vattenuttag.

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

Samlade register över vattenuttag behövs för att uppfylla vattendirektivets⁸ krav, och är en förutsättning för att kunna få en samlad bild av hur mycket vatten som finns tillgängligt och hur mycket vatten som används för olika sektors behov. I detta inkluderas dricksvattenförsörjning, vattenförsörjning till jordbruk liksom industrins vattenförsörjning. Informationen krävs för att möjliggöra en långsiktig planering och klimatanpassning för att minska risken för vattenbrist och torka.

---

⁶ SMHI, Ökad kunskap om vattenuttag; Havs- och vattenmyndigheten, Uppdrag om utvecklad tillsynsvägledning i fråga om tillsyn av vattenuttag, 2022; Vattenmyndigheterna, Torka och vattenbrist – Förslag till fortsatt arbete, 2022

⁷ INFR(2024)2236.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Fortsatt fokus på PFAS och andra miljöfarliga ämnen

PFAS utgör ett växande problem som kräver samordning och samarbete. PFAS är svårnedbrytbara, vattenlösliga och rörliga i mark vilket innebär att vattentäkter riskerar att förorenas under en lång tid framöver. Flera initiativ har påbörjats för att hantera PFAS-problematiken. Som exempel kan nämnas ett av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om nationell samordning och tillsynsvägledning kopplat till PFAS-förorenade områden⁹, det öppna PFAS-nätverket som samordnas av Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Naturvårdsverket liksom SGU:s arbete med undersökning av PFAS-förekomst i mark och grundvatten på platser utan känd PFAS-förorening¹⁰. Det krävs emellertid ett fortsatt arbete med frågorna.

Från 1 januari 2026 ska gränsvärden för PFAS i dricksvatten tillämpas¹¹. För att kunna möta dessa gränsvärden kommer många dricksvattenproducenter behöver rena sitt råvatten och i flera kommuner pågår redan försök med olika reningstekniker för PFAS. Samtidigt lyfter branschen ett växande problem: efterfrågan på konsulter och entreprenörer är större än tillgången, vilket försvåras av den generationsväxling som nu sker inom dessa yrkesgrupper. Sedan sommaren 2024 finns ett riktvärde för PFAS för enskilda dricksvattenanläggningar för privat bruk. Riktvärdet är detsamma som kommande gränsvärde vilket gör att även enskilda brunnsägare påverkas.

Flera myndigheter samt aktörer arbetar aktivt med PFAS-frågor och det finns flera nätverk och etablerade samarbetsytor. Samverkan är avgörande för att de kommande gränsvärdena ska kunna uppnås. Samarbete behövs angående reningstekniker, hantering och kommunikation av överskridande av gränsvärden, sanering av förorenad mark samt övervakning. Att betala ut bidrag till enskilda brunnsägare för undersökning av förekomst av PFAS bedöms vara ett kostnadseffektivt sätt att genomföra övervakning, vilket även skulle bidra till att skydda medborgare mot förhöjda risker för PFAS-föroreningar.

Det pågår arbete för att identifiera och åtgärda källor till PFAS-förorening, inklusive efterbehandling av mark. För att minska spridningen av föroreningar krävs fortsatt finansiering – dels för att identifiera källor, dels för att sanera redan förorenade områden. Detta är särskilt viktigt eftersom vattentäkter riskerar att förorenas för en väldigt lång tid framöver.

---

⁹ Naturvårdsverket - [Fortsatt arbeta med att utveckla och stärka den nationella samordningen av och tillsynsvägledningen om hantering av PFAS-förorenade områden](#).

¹⁰ SGU - Inledande screening av PFAS i grundvatten i områden utan kända lokala föroreningskällor, Dnr 001353-2024.

¹¹ Livsmedelsverkets föreskrifter LIVSFS 2022:12 om dricksvatten.

En begränsning av PFAS i brandsläckningsskum har nyligen röstats igenom inom EU¹² och en EU-process pågår som i bästa fall leder fram till en bred begränsning av PFAS-användning. En bred begränsning vore samhällsekonomiskt viktig eftersom kostnaden för att rena vatten från PFAS är hög. Som exempel kan nämnas att en av landets större vattenproducenter uppger sig ha en kostnad om fem miljoner för att rena vattnet från ett kilo PFAS från sitt dricksvatten. En sådan begränsning löser dock inte problem orsakade av historiska utsläpp. Dessa måste hanteras, även när en ansvarig aktör inte kan identifieras.

Samverkan är inte bara viktig kring PFAS-ämnen. Det finns många andra svårnedbrytbara och vattenlösliga ämnen som vi idag saknar tillräcklig kunskap om för att kunna göra tillförlitliga riskvärderingar både vad gäller negativa miljöeffekter och toxicitet för människor.

Samordningsgruppen vill lyfta behovet av finansiering till Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna för att möjliggöra ett fortsatt samordnat arbete, förebyggande insatser, övervakning och hantering av PFAS och andra persistenta miljögifter. För att upptäcka och hantera risker för förorening med PFAS i miljön behövs även en robust och kontinuerlig miljöövervakning. Havs- och vattenmyndigheten har från 2025 ansvar för den akvatiska miljögiftsövervakningen men har inte kunnat genomföra den som planerat på grund av kraftiga neddragningar i miljöövervakningsbudget (1:2-anslaget). Sverige har fått skarp kritik från EU¹³ för att vi inte uppfyller kraven på övervakning som följer av vattendirektivet¹⁴.

PFAS är inte enbart en fråga för dricksvattenområdet. Ett helhetsgrepp krävs för hela kedjan - från användning till avfallshantering och sanering. Skyndsamma åtgärder är avgörande eftersom samhällskostnaden ökar kraftigt vid fördröjda insatser. Den största besparingen går dock att göra om förorening förhindras – därför är de förebyggande insatserna mycket viktiga.

---

¹² Reach-förordningen, (EG) nr 1907/2006

¹³ EUP(2021)9898

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Samordningsgruppen föreslår att

- Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket ges finansiering för fortsatt samordnat arbete med förebyggande insatser, vägledning och hantering av PFAS och andra persistenta miljögifter
  - Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna får utökade medel för miljöövervakning.
  - Undersökning av PFAS subventioneras för enskilda brunnägare i utbyte mot att undersökningens resultat kan delas med berörda myndigheter.
  - Sverige arbetar för ett brett förbud mot användningen av PFAS
-

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

Ett råvatten av god kvalitet är en grundförutsättning för en säker dricksvattenförsörjning. Föroreningsbilden, inkluderat PFAS-problematiken, är komplex och berör många aktörer; allt från användare av PFAS-produkter till dricksvattenproducenter och enskilda brunnägare. För att säkerställa ett hälsosamt och rent dricksvatten krävs samarbeten, kunskapsutbyten och sanering av förorenade områden som bedöms vara en stor risk för miljön och människors hälsa. En subventionering av enskildas undersökningar av PFAS i sina egna brunnar i utbyte mot att myndigheter får ta del av analysresultaten innebär en kostnadseffektiv miljöövervakning.

Tydligare va-beredskapsstruktur behövs

För att stärka samhällets förmåga att hantera störningar i vattenförsörjningen har en översyn av beredskapsstrukturen inom va-sektorn genomförts inom ramen för va-beredskapsutredningen¹⁵. Målet är en tydligare ansvarsfördelning, styrning och samordning mellan myndigheter, kommuner och va-huvudmän.

Behovet har lyfts i flera sammanhang. Riksrevisionens (RiR) granskning av statens insatser för kommunala vattentjänster¹⁶ pekar på brister i samordning, otydliga roller och otillräcklig vägledning från centrala myndigheter. Regeringen uppmanas att tydliggöra ansvarsfördelningen och stärka nationell styrningen, en slutsats som även återkommer i va-beredskapsutredningen¹⁷ som remitterats under 2025.

Samordningsgruppen anser att det är av yttersta vikt att flera av förslagen i va-beredskapsutredningens betänkande genomförs skyndsamt. Det skulle ge beredskapssektorn förutsättningar att snabbt bygga upp den förmåga inom vattentjänsterna som är nödvändig för att säkerställa en fungerande va-hantering även under kris- och krigssituationer. Det krävs såväl ekonomiska förutsättningar som juridiska möjligheter för att bygga en robust grundinfrastruktur för vardag och kris. Det är även viktigt att skapa en likvärdig dricksvattenberedskap oavsett kommunens storlek och demografi. Samordningsgruppen ställer sig därför bakom att de förslag som läggs fram i va-beredskapsutredningen genomförs, särskilt de som framgår av avsnitt 8.4.1 och 8.4.2.

För att säkra en långsiktigt fullgod grundinfrastruktur bör en utredning tillsättas för att genomlys och föreslå förändringar av den nuvarande finansieringsmodellen för kommunala vattentjänster, vilket föreslås i avsnitt 10 i va-beredskapsutredningen.

Huvuddelen av de instanser som yttrat sig över utredningen – från myndigheter och kommuner till branschorganisationer och forskningsinstitut – stödjer utredningens förslag (avsnitt 6.2 och 6.4) att införa ett krav på att alla va-huvudmän ska ha uppdaterade beredskapsplaner. Sådana beredskapsplaner ses som grundläggande för att stärka såväl samarbetet mellan myndigheter och aktörer som att stärka motståndskraften i samhället vid kriser, krig eller andra störningar.

---

¹⁵ SOU 2024:82

¹⁶ RiR 2025:2.

¹⁷ SOU 2024:82, Ökad va-beredskap.

Samordningsgruppen föreslår att

- De förslag som presenterades i va-beredskapsutredningen genomförs, särskilt
    - 5.1 Beredskapsanpassning av vattentjänstlagen
    - 8.4.1 Om föreskriftsrätt och vägledningsansvar gentemot kommuner och länsstyrelser för beredskapsåtgärder samt
    - 8.4.2 Gemensamt uppdrag att vägleda kommunerna i arbetet med att ta fram vattentjänstplaner
    - Utred finansieringsformerna för kommunala vattentjänster för att säkerställa en robust va-infrastruktur
-

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

Både va-beredskapsutredningen och Riksrevisionens granskning pekar på behovet av tydligare ansvarsfördelning och bättre samordning inom va-sektorns beredskap.

Genomförs va-beredskapsutredningens förslag stärks va-organisationernas ekonomiska förutsättningar och kommunernas förutsättningar att hantera de utmaningar som kan uppstå under fredstida krissituationer och höjd beredskap. Det ställs bland annat krav på beredskapsplan och investeringsplan. Förändringar i lagen om allmänna vattentjänster möjliggör prioritering av viktiga samhällsintressen och ställer krav på samverkan och flera myndigheter ges möjlighet att tydliggöra krav genom vägledning eller föreskrifter. Samordningsgruppen ser dessa förändringar som nödvändiga och de har ett brett stöd bland de organisationer som lämnat remissvar.

För att kunna trygga dricksvattenförsörjningen såväl i vardag som i kris är det av största vikt att det finns möjligheter och förutsättningar för att bygga en robust grundinfrastruktur. Grunden för att säkerställa va-infrastrukturen är en hållbar och långsiktig finansieringsform för kommunerna. Va-beredskapsutredningen presenterade förslag som bidrar till detta men mer behöver göras och det finns behov av att utreda finansieringsformen för vattentjänster i särskild ordning. Det behövs en tydlighet i statens respektive kommunens och va-kollektivets roll och möjligheter att finansiera åtgärder för att va-infrastrukturen ska komma upp i en acceptabel och robust nivå.

Återinför anslag till länsstyrelser och finansiering till kommuner för skyddet av dricksvattenförsörjningen

Skyddet av potentiella dricksvattenresurser och befintliga vattentäkter är en viktig utgångspunkt för en trygg och säker dricksvattenförsörjning. Regeringens förstärkning av anslaget till länsstyrelserna under åren 2018–2024¹⁸ har möjliggjort länsstyrelsernas prioritering av förebyggande arbete med skydd av vattenförsörjningen. Arbetet har inkluderat inrättande och tillsyn av vattenskyddsområden, revidering av befintliga vattenskyddsområden, tillsyn och registrering av vattenuttag samt arbete med viktiga kunskapsunderlag i form av regionala vattenförsörjningsplaner.

Finansiering behövs även till kommunerna för att stärka vattenskyddet. Dricksvattenstödet som fanns 2019–2022 innebar att många mindre kommuner fick medel. Havs- och vattenmyndigheten tilldelade länsstyrelserna medel för detta och kommunerna kunde sedan söka bidrag hos länsstyrelserna. Stödet har bidragit till genomförande av projekt som gett en lång rad positiva effekter på dricksvattenförsörjningen i Sverige och bidragit med att öka takten och höja ambitionsnivån i arbetet.

Länsstyrelserna har tillsynsansvar för vattenuttag men många saknar resurser för att bedriva all form av tillsyn, inklusive tillsyn av vattenuttag. Tillsynen är viktig för att kontrollera att tillstånden följs men även för att hitta olagliga vattenuttag. Det är också viktigt att vattenuttagen registreras för att kunna veta hur mycket vatten som tas ut och hur mycket vatten som finns tillgängligt. Detta påpekas i ett av samordningsgruppens andra identifierade behov, se *Nationellt register för vattenuttag*. Länsstyrelserna behöver därför fortsatt resursförstärkning för att kunna utföra såväl tillsyn av vattenuttag samt vid behov ompröva befintliga tillstånd. Det dricksvattenstöd som getts till kommuner och dricksvattenproducenter behöver återinföras. Det är viktigt att stödet är långsiktigt för att möjliggöra de åtgärder som stödet syftar till, exempelvis tar det i regel flera år att utforma en ansökan om ett vattenskyddsområde.

---

¹⁸ Länsstyrelsen Kalmar, Redovisning av uppdrag 3A7 i länsstyrelsernas regleringsbrev 2024, Länsstyrelsernas arbete med skyddet av dricksvattenförsörjningen, dnr 9816-2024.

Samordningsgruppen föreslår att

- Anslaget till länsstyrelsernas arbete med skyddet av dricksvattenförsörjning återinförs.
  - Länsstyrelserna ges en resursförstärkning för att möjliggöra tillsyn av vattenuttag.
  - Ett flerårigt dricksvattenstöd som delas ut via Havs- och vattenmyndigheterna och länsstyrelserna till kommunerna och dricksvattenproducenterna återinförs.
-

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

De extra satsningarna har haft positiva effekter på handläggningstider och har bland annat inneburit att fler vattenskyddsområden har inrättats och förbättrat skyddet av vattentäkter. En fortsatt förstärkning innebär att fler vattenskyddsområden kan inrättas, vilket ytterligare stärker skyddet av dricksvatten. Ur ett beredskaps- och redundansperspektiv är det också viktigt att bevara och skydda dricksvattenresurserna och bevara mindre eller äldre vattentäkter och dricksvattenanläggningar.

Effektivare vattenanvändning och återvinning av avloppsvatten

Hushållning och återvinning av vatten är vanligt förekommande internationellt, framför allt i områden med begränsad tillgång till vattenresurser. Under de senaste åren har intresset för olika typer av vattenbesparande åtgärder blivit allt större även i Sverige. Flera kommuner och företag har redan inlett arbetet med att använda renat avloppsvatten i sina verksamheter.

Framst handlar det om installationstekniska lösningar som gör att privatpersoner och industrin förbrukar mindre mängder vatten, men intresse ökar även för att återvinna vatten och avloppsvatten. Detta är mest aktuellt i de fall vattnet inte behöver vara av dricksvattenkvalitet, så kallat tekniskt vatten. Avsaltning är en annan teknisk lösning som kan vara användbar i situationer där tillgången till sötvatten är otillräcklig. Frågan aktualiseras även i EU-kommissionens strategi för vattenresiliens¹⁹.

Nationella samordningsgruppen för dricksvatten har tidigare föreslagit att de myndigheter som tilldelas ansvar för användning av renat avloppsvatten även bör tilldelas resursförstärkning för att ta fram vägledning och rådgivning för att undvika bland annat hälsorisker och tekniska problem. Detta förslag kvarstår. Det finns tidigare utredningar²⁰ och uppdrag att bygga vidare på, bland annat inom återvinning och återanvändning av avloppsvatten för olika ändamål²¹, såsom användning av tekniskt vatten för industriell användning och vattenhushållning.

Det finns idag inte några fastställda kriterier för kvaliteten på vatten för personlig hygien och andra hushållsändamål vilket i nuläget innebär en osäkerhet och begränsning i användning av annat vatten än dricksvatten för dessa ändamål. Ett sätt att komma vidare i frågan är att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram kvalitetskriterier för vatten avsett för personlig hygien och hushållsändamål. Livsmedelsverket kan behöva bistå i ett sådant arbete.

Samordningsgruppen föreslår att

- Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att ta fram kriterier för vatten som används för personlig hygien och andra hushållsändamål. Livsmedelsverket bör bistå i ett sådant uppdrag.
-

¹⁹ [Europeiska kommissionen - Strategi för vattenresiliens](#).

²⁰ SOU 2024:82, avsnitt 8.4.4.

²¹ Naturvårdsverket, Återvinning och återanvändning av resurser från avlopp, rapport 7166.

Hur bidrar förslaget till en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning?

De senaste årens torka i Sverige samt att det blir allt vanligare med kapacitetsbrist i dricksvattenproduktionen gör att många ser ett akut behov av nya lösningar för att täcka vattenbehovet. Dessa är nödvändiga för att vi ska kunna möta vattenbrist och torka till följd av klimatförändringar och en framtida samhällsutveckling, såsom vattenförsörjning till jordbruket, en expanderande industri och för att klara att försörja en ökad befolkning med dricksvatten. Det finns även ett intresse för nya lösningar för att minska sårbarheter och öka beredskapen inom va-sektorn.

Aktuella frågor som kräver samordning – Vilka utmaningar står vi inför?

Kommande regler – nya krav och förändringar

Sveriges dricksvattenförsörjning berörs av många olika lagstiftningsområden och därmed flera myndigheter och aktörer. Det är därför mycket viktigt att dessa delar kunskap och erfarenheter samt arbetar tillsammans vid implementering av nya regler. Det gäller även hantering av uppgifter och effekter som kommer av ny lagstiftning.

NIS2- och CER-direktivet

CER-direktivet²² samt NIS2-direktivet²³ ska implementeras vilket innebär regler rörande stärkt motståndskraft och informations säkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.

Strategi för vattenresiliens

EU-kommissionen presenterade en strategi för vattenresiliens i juni 2025²⁴. Strategins vägledande princip är vattneffektivitet och strategin har tre övergripande mål; återställa och skydda vattnets kretslopp, främja vattensmart och konkurrenskraftig ekonomi som attraherar investeringar och säkra rent och prisvärt vatten för alla. Det är fortfarande för tidigt att säga vad den kommer innebära i praktiken, det är dock troligt att en implementering i nationell rätt förutsätter samordning mellan de myndigheter och aktörer som ingår i samordningsgruppen.

Natointrädet

Medlemmar i Nato måste leva upp till de förmågekrav som fastställts av organisationen. Ett av de förmågekrav som uppställs av Nato handlar om att säkerställa resilienta system för livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.

Förmågekravet omfattar såväl förmåga att identifiera och hantera risker inom dricksvattenförsörjningen, motverka och förhindra sabotage riktat mot dricksvattenanläggningar liksom att skydda den digitala infrastruktur som är nödvändig för

---

²² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft.

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen,

²⁴ [Europeiska kommissionen - Strategi för vattenresiliens.](#)

dricksvattenförsörjningen. Hotbilden har försämrats i allmänhet, och vad gäller dricksvattenanläggningar i synnerhet, vilket gör arbetet med dessa frågor än mer aktuellt.

Natos krav på resilienta system för dricksvattenförsörjning kommer att innebära anpassningar för VA-organisationer och deras tillsynsmyndigheter och kräver ett fortsatt arbete.

Dricksvattendirektivets fortsatta implementering

Arbetet med implementeringen av dricksvattendirektivet²⁵ har fortsatt under 2024.

Medlemmarna inom den nationella samordningen framhåller värdet av samordningsgruppen i detta arbete. Grupperna ger förutsättningar till såväl kunskaps- som erfarenhetsutbyte och möjliggör samordning i viktiga frågor. Samordningsarbetet behöver fortsätta eftersom alla delar av direktivet ännu inte implementerats. Exempelvis kvarstår en del arbete kopplat till riskbedömning och riskhantering av tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten²⁶. Vidare behövs samverkan och samordning av tidplaner såväl för implementeringen av dricksvattendirektivet som för samordningen med vattendirektivet²⁷ och rapporteringen till EU. Ett exempel på en av de utmaningar som återstår på området är implementeringen av regelverk rörande material i kontakt med dricksvatten.

Beredskap och civilt försvar

– Säker vattenförsörjning i fred och kris

Det finns ett stort behov av samordning av dricksvattenrelaterade frågor inom olika beredskapsarbeten. Såväl civilområdena (civo) och arbetsgrupper inom Nato berörs. Det behövs en struktur där beredskapssektorerna kommunicerar med civilområdena för att rätt prioriteringar ska göras och dubbelarbete undvikas.

Under den senaste tiden har flera medialt uppmärksammade inbrott och sabotage riktats mot dricksvattenförsörjningen runtom i landet. Enligt de slutsatser som drogs av Polisen i Västra Götaland i samband med ett projekt med fokus på brott mot samhällsviktiga verksamheter (2024-2025) verkar stöld många gånger vara motivet till inbrotten i anläggningarna. Det aktualiserar dock frågan om fysiskt skydd av dessa anläggningar samt förmåga att kunna agera skyndsamt, särskilt då det befaras finnas ett stort mörkertal bland dessa händelser och möjligheten att händelserna har framställts som stöld-inbrott för att dölja den verkliga intentionen. Det är viktigt att såväl förhindra att dricksvattnet påverkas, som att ha förmåga att kunna analysera dricksvatten för både kemiska ämnen och smittämnen. Det finns

---

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten

²⁶ Artikel 8, dricksvattendirektivet (EU) 2020/2184.

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

föreskrifter om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse av dricksvattenanläggningar²⁸ men dessa omfattar endast kommunala anläggningar som försörjer fler än 2000 personer. Vidare finns även CER-direktivet²⁹ som bland annat innehåller krav på riskbedömning och fysiskt skydd av samhällsviktiga verksamheter. CER-direktivet har i skrivande stund ännu inte införlivats i svensk lagstiftning³⁰. Även incidenter på mindre dricksvattenanläggningar kan ge en stor negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen som sådan, samt de verksamheter som är beroende av den.

Det finns ett stort behov av samordning och stöd till länsstyrelser, kommuner, regioner och dricksvattenproducenter i deras arbete för att säkerställa vattenförsörjningen under höjd beredskap. För att uppnå en likvärdighet hos dessa aktörer efterfrågas en gemensam bild av den beredskap och förmåga de förväntas ha i händelse av kris, eller ytterst krig.

Försörjningsberedskap för kemikalier och reservdelar

För att producera dricksvatten krävs kemikalier. Sverige saknar idag stora lager av reningskemikalier att använda vid en eventuell bristsituation vilket gör dricksvattenförsörjningen beroende av import och fungerande leveranskedjor. En kartläggning utförd av Livsmedelsverket 2019–2021 visade att leveranskedjorna, utöver att vara importberoende, även präglas av just-in-time principen. Därtill används ofta samma kemikalier vid dricksvattenrening som vid rening av avloppsvatten. Dricksvattenproduktion förutsätter även tillgång till reservdelar och reparationsmaterial. Även här finns ett liknande mönster med generellt små lager av sådana delar och ett beroende av komplexa leveranskedjor.

Livsmedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten och branschorganisationen Svenskt vatten har tagit fram en vägledning för att stödja myndigheter och aktörer i prioriteringen av kemikalieanvändning i händelse av en bristsituation. Det är dock av yttersta vikt att arbetet med att öka Sveriges beredskap kring lagring av kemikalier och reservdelar liksom att säkerställa viktiga leverantörskedjor för en robust och resilient dricksvattenförsörjning.

Säkrad vattenförsörjning och klimatanpassning

Dricksvattenförsörjningen påverkas i stor utsträckning av klimatet och klimatförändringar innebär en särskild utmaning. I vissa områden kan klimatförändringarna leda till vattenbrist till följd av torka eller kapacitetsbegränsningar i vattenverken vid högre temperaturer. De små magasinen är särskilt känsliga för torka, vilket även i hög utsträckning är aktuellt för små dricksvattenanläggningar för privat bruk. I andra områden kan en ökad frekvens av skyfall och

---

²⁸ Livsmedelsverkets föreskrifter LIVSFS 2008:13 om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar.

²⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft.

³⁰ SOU 2024:64, Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster.

högre ytavrinning leda till transport och tillförsel av föroreningar och behov av bättre reningstekniker.

Vattenförsörjningen i Sverige inkluderar även enskilda brunnar. I många kommuner finns det områden med potential för nybyggnad av både bostäder och industri där avstånd till VA-infrastruktur innebär ett behov av enskilda eller samfällighetsägda lösningar för dricksvattenförsörjning. Osäkerheter rörande vattentillgången och vattenkvaliteten i dessa områden kan hindra etableringen.

Vattenförekomster och dricksvattenanläggningar som riksintressen

Områden som är av nationell betydelse kan pekas ut som riksintresse för olika ändamål, bland annat för vattenförsörjningen. Detta omfattar särskilt större anläggningar som är avgörande för dricksvattenförsörjningen. Havs- och vattenmyndigheten har ansvaret för att peka ut områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning och länsstyrelserna bistår i arbetet med att ta fram underlag. Totalt har 29 anläggningar pekats ut som riksintresse för vattenförsörjningen. En översyn ska ske åtminstone vart åttonde år och en översyn av anspråken behöver göras, inbegripet en revidering av beslutade anspråk samt en översyn för att identifiera eventuella ytterligare områden som uppfyller kriterierna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) pekar ut områden av riksintresse för den civila delen av totalförsvarets anläggningar. För att riksintressena ska få det genomslag i samhällsplaneringen som är tänkt krävs samarbete mellan Livsmedelsverket, MSB, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna. Som lagstiftningen (3 kap 8 § miljöbalken) är utformad är det endast mark- och vattenområden för anläggningar för vattenförsörjning som kan utgöra riksintresse, inte själva vattenresursen. En förutsättning för en dricksvattenanläggnings långsiktiga nyttjande är emellertid att den har tillgång till en lämplig yt- eller grundvattentäkt som förser anläggningen med råvatten. SGU, Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdverket har framhållit vikten av att inte enbart kunna peka ut anläggningar, utan även själva resursen (råvattnet, exempelvis grundvattenmagasin och ytvattentäkter) som riksintresse. Riksintresseområdet skulle därmed kunna omfatta hela försörjningskedjan: vattentäkten, beredning, och distribution. Det kan även övervägas om dricksvattenanläggningar som försörjer samhällsviktig verksamhet av nationell betydelse ska inkluderas i kriterierna för att området med anläggningen ska bedömas vara riksintressant.

Resultat och effekter

– Vad har samordningen lett till?

Den nationella dricksvattensamordningen innebär att Regeringskansliet har en direkt kontaktyta mot de myndigheter och aktörer som arbetar med dricksvatten. Genom samordningen kan även ansvarsövergripande frågor hanteras vilket minskar risken för att frågor hamnar mellan stolarna.

Regelbundna möten hålls inom de tre arbetsgrupperna för att dela information, erfarenheter, sprida kunskap från pågående projekt och samverka i olika frågor. Samverkan sker naturligt mellan arbetsgrupperna då vissa personer deltar i fler än en grupp. Samarbeta sker även mellan arbetsgrupper när så krävs, till exempel har så skett rörande frågor kopplade till implementeringen av dricksvattendirektivet där bland annat gemensamma workshops genomförts. De inblandade aktörerna upplever att arbetet med implementeringen väsentligt underlättats genom dessa samarbeten.

När det gäller dricksvattenområdet är det mer en regel än ett undantag att en och samma fråga berör flera myndigheter och aktörer, vilket leder till parallella arbeten. För att uppnå effektivitet är det av stor vikt att information, kunskap och erfarenheter delas, att samarbete kan ske liksom att åtgärder, arbeten och liknande samordnas. Arbetsgrupperna utgör ett mycket bra forum för den typen av aktiviteter.

Arbetsgrupperna bidrar även till kunskapsspridning utanför grupperna, exempelvis genom de webinarier som hållits där erfarenheter från kriget i Ukraina låg i fokus. En av arbetsgrupperna har även varit involverad i vidareutvecklingen av den handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten³¹ som primärt riktar sig till framför allt producenter och leverantörer av dricksvatten.

Arbetsgrupperna omvärldsbevakar kontinuerligt inom sina respektive områden och möts, tillsammans med kansliet, årligen för att delge varandra insikterna från sin omvärldsbevakning. Detta ger en bred, välförankrad och aktuell nulägesbild som är värdefull för planering och prioritering i arbetet samt ger möjlighet att identifiera framtida behov. De viktigaste insikterna från omvärldsbevakningen ligger till grund för den årliga rapporteringen till Regeringskansliet.

---

³¹ Livsmedelsverket, [Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten](#), 2024.

Samordning och insatser vid risk för torka

Efter en mild vinter och en vår med ovanligt lite nederbörd och låga nivåer i både grundvatten, sjöar och vattendrag befarades att dricksvattenförsörjningen skulle kunna bli problematisk på flera håll i landet varför samordningsgruppens arbete med andra berörda myndigheter varit viktigt.

Följande åtgärder har genomförts relaterat till vattenläget under sommaren 2025:

- Månadsvisa avstämningar inför och under sommaren med MSB, Försvarsdepartementet, Livsmedelsverket samt Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
- Kunskapsinhämtning lokalt och regionalt
  - Kommunerna, Länsstyrelserna
- Ta fram och presentera information, data och kunskap om vattenläget
  - SGU, SMHI, Havs- och vattenmyndigheten
- Kommunikation och stöd
  - SGU, SMHI, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, MSB, Svenskt vatten, Kommunerna
- Samordning
  - Länsstyrelserna, MSB, Livsmedelsverket
- Löpande lägesbilder
  - MSB med stöd av berörda myndigheter
- Nationell samverkanskonferens varje vecka
  - MSB
- Regionala analyser och prognoser
  - Berörda länsstyrelser
- Aktiviteter utifrån delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist 2022-2027
  - Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt

Det samlade vattenläget inför sommaren presenterades för Regeringskansliet i början av maj 2025 av Dricksvattenkansliet tillsammans med SGU och SMHI.

Utveckling av arbetet med vattenbalanser och grundvattenmagasins robusthet

Klimatförändringarna innebär betydande utmaningar för samhällsplanering och dricksvattenförsörjning, särskilt i sydöstra Sverige där tillgången till vatten periodvis väntas minska. Ökad konkurrens om vattenresurserna kräver bättre kunskap om vattentillgång och vattenbehov för att säkerställa hållbar användning som inte riskerar att påverka ekosystem negativt.

Nationella samordningsgruppen har lyft fram vattenbalanser som ett centralt utvecklingsområde för att möta dessa utmaningar. Detta har redovisats till regeringen under 2023 och 2024. Havs- och vattenmyndigheten samt SGU har därefter fått regeringsuppdrag kopplade till klimatanpassning och dricksvattenförsörjning. Havs- och vattenmyndigheten ska identifiera känsliga avrinningsområden och ta fram underlag för vattenbalanser. SGU har analyserat grundvattenmagasinens robusthet och har under 2025 i uppdrag att studera klimatets påverkan på grundvattenkvalitet. Båda uppdragen ska redovisas 2026.

Vattenförsörjningsgruppen inom den nationella samordningen bidrar till eller stödjer arbetet med dessa uppdrag.

Utveckling av samordningen

– Vad står den inför?

I Riksrevisionens rapport om tillgången till kommunalt vatten och avlopp³² konstateras att allmänna vattentjänster involverar myndigheter inom livsmedels-, miljö-, och samhällsplaneringsområde och att det finns ett starkt behov av samverkan mellan dessa myndigheter. Även om myndigheterna själva har ett ansvar att se till att den samverkan som behövs kommer till stånd bedömer riksrevisionen att områdets tvärsektoriella karaktär och uppdelade ansvar kan motivera särskilt styrning mot en mer formaliserad samverkan.

Att flera statliga myndigheter under granskningen har efterfrågat en mer fördjupad samverkan om vattentjänster ses som positivt. Eventuella förändringar i den nationella samordningen bör ske i dialog mellan berörda myndigheter och med utgångspunkt i dessas förslag. Det skulle förhindra att parallella strukturer byggs upp och riskerar innebära såväl dubbelarbete som att frågor faller mellan stolarna.

Den nationella dricksvattensamordningen är ett lagstiftat initiativ för att uppnå den samverkan som behövs. Det bör dock noteras att den bara omfattar dricksvattendelen av de allmänna vattentjänsterna, en motsvarande samordningsgrupp för avloppsfrågor saknas idag.

---

³² RiR 2025:2.

